

15. aastatüht.

Fr. R. Kreuzwaidi nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2013

16. märts 1916

Meie Mats

Nr. 86.

Laupäeval, 9. (22.) aprillil 1916.

Nr. 86

Rohane mees. „On see tühi, Eline, et sul lihawõttes pulmad on ja sa sõlbatile lähed?” küsis Elinelt tema sõbranna imestades.
„Jah, seda kuu! Ma walisin enesele niisuguse mehe, kes juba õppinud on sõna kuulma.“

-x.

HÄID PÜHI AUST. LUGEJATELE JA KAASTÖÖLISTELE

SOOWIWA

MEIE MATSI TOIMETUS JA WÄLJAANDJA

Ülestõusmise pühaks.

Kui Kristus oli kantud kaljuhauda
ja hana ees weel kajas mõõgatärin,
siis südamest käis läbi waluwärin
ta jüngritel, kes jäänud leimalauda.

Ja nende kurbtusel ei olnud nime,
sest surunud oli nende õpetaja
ja meister, keda kõikidele waja —
seal, waata, sündis hiilgaw ilus ime!

Keft palawate pisarate woogu
üks wõidusõnum wõttis wõimsalt hoogu,
ja õnn see hoowas läbi wennast, õest:

„Me õpetaja, meie pea ja kalju,
kes armastas meid alati ja palju,
on ülestõusnud, ülestõusnud tõest!“

*

Meil kannatada palju ja ka tihti,
nii tihti, et ju kaduma läeb lootus
ja otsa saab kõik õnneaja ootus,
mis muidu määras meie elusihhi.

Paas murelumi matab oma pöue
kõil, mis siin haljendas ja hiilgas ilus,
kõil see peab hingama ta waiba wilus,
ei mingifugust õnne jää meil õue.

Kuid pöue põhjas waiksel elab weelgi
üks lootus, mis meid meie waewateelgi
weel walgustab kui lõppemata lõke!

See lootus, et ei igawene ole
see murewaip, mis rufuw ja nii kole,
waid et kord katleb terasestki tõke!

*

Leht surres sügisel puust langeb maha
ja iga rohi, iga taimende
on sügisel ju abras, mure, pude
ja ütleb surres weel, et elu paha . . .

Kuid muruema pöues lumefüles
ta magab waiksel kofutawas rahus
ja kõigest elust, kõigest ilust lahus,
just kui ei tahakski ta tõusta üles!

Seal, äkki, kuuleb tema kaugelt kaja,
ja enne weel kui märkab, mis on waja,
ta näeb oma pörmus taimenina

ja kuuleb linnulaulu, õõrub filma:
u u s kowade on jälle tulnud ilma —
ja naerdes waatab alla taewasina!

R. Põld.

Must roos.

Sihawõtte jutt.

Kui mulle keegi aasta eest oleks öelnud, et ma täna
niisuguse halwa ilmaga, kus lumerättsakat ja wihma ühtlu-
gu alla puistab, kogu linna läbi nuusin, et musta roosi
osta, siis oleks ma teda waimuhaigeks inimefeks pidanud.
Täna, 23. märtsil 1915. aastal, wõisin niisuguse küsimusega,
kas ma weel täie mõistuse juures olen, enese poole pöörd-
da — seft juba kolm tundi jooksen ma ringi ja tahan, ükskõik
misjuguse hinna eest, oma kallimale musta roosi lunastada.

Ma pean tunnistama, et nüühästi must roos ise kui ka
minu otsimine selle järele lollus on — ja siiski torman ma
uulitsalt uulitsale — et oma kallima igatsawat soowi täita.
Tema, jah, tema on mu peast mõistuse wõtnud, õieti küll mitte
tema, aga tema naeratamine, tema näitlejanna osawus —
filmi üles tõsta, laugeid longu lasta — tema pealiigutused,

tema õlade mäng — see kõik kokku wõttes on tuhandest
peeneist, särawast, mõistust jagawast nõialõngadest koetud
wõrgu mulle pähe heitnud, ja selles tõmbab ta mind sinna,
kuhu ta tahab, ja nüüd musta roosi järele.

Ma ei tea sugugi, kuida ma niisugusesse täbarasse
seisukorda sattusin; ma olen ju muidu nii kuiv, külmawere-
line ja rahulikult mõtleja inimene, keda kirg nii kergelt ei
wolda — aga ühel Kanutuse saalis ärapeetwal näoattepidual,
just aasta eest, kui ma teda roosatarwalises siidikostümis
nägin, tuhatarwa juustega, süsimustade filmatulumudega ja
näkinu kohaste liigutustega, siis olin ma mõne filmapilguga
tema wõimuses . . . Ta on kena, fisti mitte ilus; ei wõi
ka ütelda, et midagi meeleoluliselt külgetõmbawat tema
suurtes hallides filmades märgata oleks, tal on teraw
mõistus, ifeäralisi waimuomadusi ei ole tal mitte, tema
lahtus, wiisatus ja kõneand on kelmine, ma tean, et ta
ritas ei ole ja juba hulga aastaid selle heaks töötab, et mõnda
noort meest, kellel suur warandus, kinni püüda — ma olen

see finane ohwer, siiski järgnen ma talle nagu — noh, nagu truu tutstas ja ei suuda ennaft neift nõiatõibituift wabastada, millega ta mind on kinni mäsfinud.

Ta käib wäga toredaste riides ja elab wäga pillawalt — kust ta seda saab, sellest ei saa ma aru — aga ta wõib kord ka rikka mehe kerjajaks teha; ta ei hooli palju maja- pidamisest, ja tema ema peab teerulifed abinõud maksma panema, et nende jõukust wähemalt wõdraste ees paista lasta; ema töötab salaja ööd läbi, et tiitar ennaft ehtida wõiks. Seda kõit olen ma juba tundma õppinud — ma ei tea ifegi seda, kas ta mind armastab; tal on selleks kaldu- wusi, ta mõistab armastusest rääkida — aga kas tema süda ka ühes kõneleb? Selle üle ei ole ma ifka weel otsufele jõudnud . . . ja siiski tõmbab mind tundmata wägi selle tüdrukü poole niisuguse jõuga, et ma otse õnnetu olen, kui ma teda mõnel päewal ei näe, temaga paari sõna rääki- da ei saa ja soojalt tema kätt ei ole pigistanud. Juba üle aasta siplen ma tema wõrgus — ma ei suuda ennaft sellest wabastada ja ei suuda ka otsufele tulla otsustawat sammü teha: temale öelda, et ma oma elu temaga surmani jagada tahan.

Ta lendab tantsupidust tantsupidule, igakord tahab ta midagi ifeäralikku oma riiete külles kanda, mida teistel ei ole, ja nüüd tahab ta musta roofi tuhatarwa juustesse. See peab efekti tegema, see on õige; see peab tähelpanekut, imestust, kadestust äratama, kõitide pilgud tema peale tõmbama; aga kas on siis üleilidse muste roose?

Ma olen lugenud, et lilledewäljanäitustel siin ja seal niisuguseid alla olnud — oma filmaga ei ole ma weel ühtki näinud; kõitideft minu tuttawateft, kellelt ma selle üle järele pärsin, ütles ainult üks, ta olewat küll korra üht tume- punast roofi, mida mitmed kaugelt waadates mustats nime- tanud, näinud — aga see oli ka kõit; rohkem ei teadnud ta minu kasuks midagi seletada. Igatahes peawad niisugused roofid wäga haruldased olema, ja ma pean nüüd märtsi- tuus, lihawõtte teifil pühäl, sellele ifemeelsele neiule niisuguse roofi muretsema!

Mitmes lillekaupluses, kuue aedniku juures olen ma juba käinud — kõit rapustawad kahtlaselt peaga; nad olla küll kuulnud, et niisuguseid imeroosa olewat leitud, aga kust neid saada on, selle kohta ei teadnud keegi midagi ütelda. Minult Mariel, minu alalifel lillemüüjannal E. uulitsal, oli tahe nõdala eest kaks peaaegu musta roofi olnud, aga ta oli need ühele kroonametnikule ära müüinud, kes nende eest õige soolast hinda olewat maksnud.

Marie on kahtlemata wäga armastusewääriline neiu, noor ja õitsem, nagu puhkenud lilleõis; ilus, wiifakas, töökas ja lahke iga inimese wastu, ja peab ka rikas olema — seft tema ifal on kõige suurem sellesarnane lilleäri Tallinnas ka kõige rikkamad ja peenemad ifitud kaubatar- wõtajateks. Neiu filmiseb mind alati niisuguse sooja pilgu- ga, mis mulle mitte arusaamataks ei tohi jääda. Kui ma kauplusesse lähen, tahwatab ta esimesel filmapiigul, ja siis afub õõguw puna tema palgele, ta suudab waewalt rääkida, nõnda liigutatud on ta, ja ta käsi wäriseb, kui ma tema käest lillekorwi wastu wõtan ja sealjuures tema jammeti- pehmeid sõrmi puudutan.

Eveline, kes mind juba kogu.aasta wangistab, on hoopis teife ifeloomuga naiserahwas. Tal on palju sõnu minu jaoks, ta mõistab ofawalt ja tabawalt rääkida, ta wõtub minu käe päewa jooksul mitukümmend korda pihtu ja surub ja süitab seda, kui ma talle midagi toon ja kingitus talle rõõmu walmistab — tal on neid juba tosinatelaupa — ta mõistab sõrmeotstega minu peopesas niisugust kõdi teha, nii et sul alati tulifed judinad üle selja jootsewad . . . Aga kuda teeks seda Marie? Hoopis teistli! Ta suruks minu kätt nii tagasihoidlikult, nii soojalt, nii õrnalt, nii südamli- kult — siiski küllalt sellest — ma hakkän juba filosoferima! Pelgulinnas elab weel üks aednik. Kell on juba kaksteift- kümme, kõige hiljem kella kuueks peab mul roos käes olema.

„Woorimees!“

„Ah, äraneeitud! ei ühtki woorimeest — ja wihma sajab nagu oawarrest . . . Ma pean jala sinna minema — selleks tulub kõigewähemalt kakskümmendrois minutit. Ma saadaf-

1. Joh. Pantalon. 2. Julius Radfin. 3. Tõnis Lillipuu. 4. Jaan Bindsh. 5. Peeter Poolis. Peale 3. Pantaloni on kõit Kaagjärwest, ja tegewas sõjawäes.

fin ekspresst, aga ma ei julge; kui aednikul niisuguse roos müüa oleks, siis wõin ma seda ainult ifilikult omandada. Nõjata! Nõjata! Ka sellel mehel ei ole niisuguseid roosa, mida ma osta tahan. Kell on juba kaks. Noh, mis wõi- mata on, seda ei wõi ma ometi muretsema; ma olen kõit teinud, mis wähegi mu wõimaluses seifis. Aga kas ta seda arwesse wõtub? Ma kahtlen! — Sirmuwäriin wapustab mu teha, kui ma selle peale mõtlen . . . Aga pea! Kas ei wõi loodusele pisut järele aidata? See on ju ainult mõneks tunniks — niikaua peab ta juba wastu. Ja ära- seletatud näoilmeaga — seda tunnen ma kindlast lootuseft, mis korraga nii julgustawalt minu südames aset wõtub — ruttan ma Marie juure.

„Marie, kaks tume-punast roofi!“ hüüan ma peaaegu hingeltult lillekauplusesse sisse tormates.

„Wististe preili Urwikule?“ küstis Marie ja tema filmist paistis walu ja kurbtus, mis ifegi mulle südamesse tungis.

„Jah, tänase tantjudõhtu jaoks!“ wastasin ma ruttu — „õige tumedamad, mis teilt üleilidse saada wõib.“

Ma wõtsin roofid — mul oli õige halb tundmus Marie näol kahtlast näha, kui ma kaupluseft wälja lätsin. Ma püüdsin ühe woorimehe kinni ja sõitsin koju.

„Mis jaoks olen ma siis lahutuseteadust õppinud!“ ütlesin ma enesele wõidurõõmsalt. Ma lätsin oma wäikesse laboratoriumisse, mida ma juba pikemat aega ei olnud tarwitanud, ja töötasin seal terwelt kaks tundi raua- ja wääwilitinapulbriga ja pärnaõetolmuga. Ma olin peaaegu lämbunud, olen enese peaaegu ära kihwitatanud — siiski missugune wõidurõõm! roos muutus mustaks, süsimustaks — nagu jammet. Nüüd puhlastin ma oma wäsimuseft. Pooltundi enne minu äraminekut wõõpsasin ma weel ühe roofi walmis — see õnnestas mu käes suurepäraliselt; ta oli weel palju ilusam ja mustem kui esimene. — Nüüd tõmbasin ma enesele piduiflikonna selga ja sõitsin oma daame juure.

„Kas teie — leidsite . . .?“ Nende sõnadega wõttis ta mind wastu, kusjuures ta juure äritusega mulle nätku waatas.

Ma noogutasin peaga.

La haaras mõlemi käega minu peast kinni ja suudles mind, siis surus ta minu kätse ja silmitses mind sügawa, paljuütleva pilguga. Ja, niisugune tüdruk mõistab juba õrnalt ja soojalt tänada. La imestus roofi üle on suur, tema filmad sätendavad ja paled hakkavad punetama.

Sahtmataki tuled ma arvamisele, et Eweline roofist palju rohkem waimustatud oli kui minust, sest minu pärast ei olnud tema paled veel kunagi nii õõguwalt punetanud. La on aga nii sõbralik, nii aupakkil, ma tahaks ütelda, nii armastufäärilist-ufaldaw minu wastu. Ma olen temast waimustatud ja siplen armastufõrgus rohkem kui kunagi. . . La austab mind kui esimest ja ainukest kawaleri, ja peaaegu nagu ufaldawat südamesõpra!

Meie sõidame tantfupidule; teadagi Eweline emat kui audaami ühes mõttes. Ma olin suunitud tahehobusega woorimeest palama ja istun emaga ees, kuna Eweline, et ta oma pallikleiti mitte ära ei kortsutaks, enesele taha üffi istetoha on wõtnud.

Meie astume saali.

Eweline äratas kõrge üleüldist tähelepanemist — ta on alati pidude kuninganna, aga täna paistab ta iseäranis filma.

Tema kullakarwa, wärwiliste silledega wäljajumelbud atlaspihil ja must roos tuhatarwa juustes sünnitawad piduliste seas juurt ärewust ja imestust. Paljude pilgud langewad ta huwitusega minu peale, sest kõik teadsiwad, et just mina selle haruldase lille, mida nad esimest korda oma elus nägijawd, olin muretseunud. — — —

Misjugufo kuningliku kõrgusega minu kallitene teiste seas liitus, misjugufo äärmise peensusega ta kõitidega ümber käis! La oli tantfijaali hing, iga peenetundelise inimese meelilendaw waimustus; oma nõiduwana naeratusega, oma tergete tumardustega, ümarguste käteliigutustega, maitserikka peahoidmisega ja peenetatiliselt kõnnatuga täieline kunstiteos. Sellest jaiwad ta kõik aru; noored ja wanad piirasiwad teda siise, tosin tantfijaid ootasiwad alati korda, et paar ringi temaga üle tantfupõdranda libijeda, ja igatse wastu oli ta ühtewõitli lahke, igaüks omandas temalt midagi, mis sübant rutemine tujukama.

Minu wastu oli ta aga iseäranis lahke, ja kuna ta üdiki oma armupäitese soojust tunda lasi, jaatis ta jalaja kõige soojemad kiired ilta minu peale.

Ma ei olnud ta kunagi nii waimustatud temast kui täna — ja ma andsin enesele tõotuse, et ma veel jeli õõsel temalt tema kätt palun ja enese juba homme awalikult peigmehels wälja kuulutan.

Esimene tantfupõhasega oli mõõda; muusikandid hakkasiwad waltserit mängima. Ma astusin Eweline juure, et teda tantfima wiia — aga, oh häda, mis pidin ma nägemal! Roos oli oma wärwi täieste muutnud, ta ei olnud enam sugugi must, waid kollakas-roheline, roostekarwaliste äärte ja plekidega — jaalis walitser õht, palawus ja lammastil oliwad ta peale häwitawalt mõjunud. „Kui Eweline seda märkab ja pettusest aru saab?“ mõtlesin ma, ja äkilise ehmatus pani mu teha warijema. Ma olin paar filmapilkku päris hingetu ja süda kloppis nagu separawaraga. Minu õnnetuleks olin ma aga Ewelinaga just peegli ette juhtunud. La oli juba oma pahema käe õrnalt minu õla peale toetanud — ma tahtsin parajaste tantfu algada, kui ta äkitselt minust lahsti lasi ja peegli lähines; ma nägin selles kudas tema pill tardus; surmatahwatus ajas tema palgedele ja kogu teha warijese wiha pärast. Ühe tugewa käteliigutusega kistis ta roofi juustest, wistas walgutiirusega pdrandale, tallas puruks ja lütkas siis jalaga seinale ääres seiswa toolireta alla. Tema liigutused muutufid äkitselt nurgelisteks, tema õlad kõrgeks ja terawaks ja tema näoilme pani mind otse koftuma; ma ei olnud veel oma elus nii tigeat, metfikut ja inetut naisterahwanägu näinud — see paljastas minu ees korruga külma, südamega hinge, kellel ainjals eesmärgiks oli meeldida ja uhtust taga ajada.

Kuda oli see wõimalik, et inimene sekundi jooksul enast nõnda muuta wõib — Eweline oli hirmus inetu. Hirmu sünnitaw jalestus waldas mind ja sain aru, et ma tänini ühe külma ja südamega wõrgutaja päämises kinni olin ol-

nud — ma häbenefin iseennast. Ma kogusin enast ruttu, ja selle ajemel, et oma daami tantfima wiia, tegin ühikse tumarduse, jegasin enast tähelepanemata teiste tantfijate fetta ja lahufin jaalist.

Waewalt ühe minuti jooksul oli minu edaspidine saatus otjustatud. Müüd sefin ma Pitäl uulitjal klubi maja ees ja hingafin sügawalt õõõhtu siise.

Meelepäraline wõikus walitfes minu ümber. Selge tähe-taewas wõlwis enast luuleliselt üle härmatifega taetud linna, pühalik rahu näis filmapilguts kogu looduse oma hõlma wõt-wat. Iseäraline tundmus afus minu rinda. Ma tundfin nagu oleks hirmus õnnetus minust mõõda läinud, ma tundfin enese jälle rahul olewat ja magusa meeleheega püüdfin ma enesele oma edaspidifeid elupäiwi ette kujutada. „Ühe aasta oled ja taotanud,“ laufufin ma enesele, „ühe aasta ohwerdanud niisugusele kõlbmatale kalduwusele. Mis on sulle sellest naisterahwast õieti meeldinud? Politur, wäljaspidi-jus — ja oled enast wilunud naiswõrgutajast ninapidi wedada lasfnud ja olekid enast peaaegu kogu eluajaks õnnetuks teinud. Nende ilufate liigutuste, selle ettetawatfetud mängu, selle suunitud mesimaga naeratuse taha oli ta oma näotuse ja kurjuse ära peitnud — wärwitud roos on selle naise sümbol, ja seda wärwitud edwistajat oled ja nii kaua armastanud. . . . Onnistatud olgu pettumus, mis müüd minu filmi awas ja mulle seda naitf tema tõsifes wäär-tuses paista lasi. . . . Ja äkitselt ilmus minu waimu filmade ette Marie, lillemüüjanna, kellest ma roofid olin ofnud — Marie oma wärste, õitfewa nõoga, süsimustade filmadega, punaste roofihuultega, täharate juustega — Marie, selle filmad nti felgelt ja truult waatafiwad, kellel ühiki moonu-tust näos ega hinges ei olnud, kes täieste puhas, wärste ja puutumata oli, nagu roofid ja liiliad, mida ta oma lillefau-pluses ofjiatele andis. „Kuda oli see wõimalik,“ arufafin ma edast, „et ma selle auja, ilusa, südamlitu olewuse niisuguse wärwitud piduliblikaga ära olin wahetanud?“ Ja kirgeline igatsus tõmbas mind müüd Marie poole, mida küll ainult niisugune inimene wõib tunda, kes hull aastaid kufagil aed-niku taimehoones on p danud elama ja müüd korruga wõi-malufe leia waba loodusese minna.

Ma teadsin, et Marie täna ta tantfupidul on; ta oli mulle sellest aralt ja warijeweate huultega teatanud ja feal-juures pilgu müügilaua peale saatnud, kufi mulle „Lootuse“ piduõhtu-kuulutuse filma oli paifnud. Nagu nägemata jõuft suunitud wõifin ma ruttu woorimehe ja sõifin Gonfiori uulitfale. Kümne minuti pärast olin ma juba „Lootuse“ faalis.

Marie märkas mind kõrge, ta wõttis ruttu ühe tooli peale istet ja surus filmad mõnests sekundiks kinni, siis tõu-fis ta üles, ja mustaifit rähedest säras walgus, mis nagu elektriwoolus mulle südamesse tungis.

Ma läfsin tema juure ja tumardafin, mitte nalja heit-tes nagu ennemalt, waid sügawa aupakkumifega, ei leidnud aga sõnu, millega oma kõnet algada.

„Teie olete siin, herra Riiitel?“ küfis Marie äkitselt. „Ma mõtlesin, et teie preili. . . .“ Siin peatas ta ja ütles siis parandades: „Ma mõtlesin, et teie Kanutgildi tantfu-pidul olete.“

„Ma olin feal,“ wastafin ma kogeldades, „aga ma lah-ufufin fealt, et teid üles offida.“

„Mind?“ tuli peaaegu hingetult Marie roofifuust kuul-dawale.

„Jah, teid, preili Marie — seft ma olin enast oma tundmusega petnud. Ma ajafin wärwitud roofi taga ja jäfsin algupäralise, wärskelt lõhnawa, wõltsimata, loodus-eruu roofifese tähele panemata. Ei tähelepanemata ei wõif ma õelda,“ fahwafin ma järsku wahete, kui ma Mariet müüd koftunult, peaaegu hirmu tundes minu peale waatama nä-gin, „kõit tundmused, mis ma teie wastu tundfin, surufin ma eneses maha, et õnnetule, mind pimestawale pettumusele ohwriks langeda.“

Müüd silmitses mind Marie tõsife, sügawa, sooja ja kaua kestwa pilguga, siis wõttis ta nagu poolfalaja minu käe, surus seda ja fofistas südamlitult: „Ma ufun teid. Ma tundfin juba ammu teie eest hirmu — ma tunnen preili Awitut juba hull aastaid — teie abielu olets õnnetu

Edda Aafrika.

olnud . . ." Siis hakkas muusik waltserit mängima ja ma libisefin Mariega üle tantsupõranda.

See oli kõige ilusam waltser minu elus. Meie heljusime niisuguses üleloomulikuses walguses, niisuguses õnnestundmuste-wallas, mis sugugi siinsest maisest elust pärit ei näinud olewat.

Kui peale keefööd Marie isa mutitegemise-toast, kus tal täna mäng õige hästi õnnestanud, saali ilmus, et tüdrit illes õfida, oli tema inestus õige suur, kui ta teda minuga saalis käealkinni jalutama nägi.

"Mis ütleb preili Awit selle kohta?" ähwardas ta naljatades sõrmega.

"Kas teie teate, mis sugune on õieti must roos?" küsifin ma, nagu ei oleks ma tema küsimist sugugi tähele pannud.

"Õh! Kõllus — musta roosi ei olegi; ainult wärwitud laup," wastas ta põlgawalt.

"Noh, niisugune must roos on preili Awit," sõjastafin ma talle kõrwa sisse; "täna tuln ma arusaamisele ja olen tüdrit, teie Mariet, esimest korda lähemalt tundma õppinud. Tema tahab mind, mina tahan teda, meie tunneme üksteist juba ammu — mis teie ütlete selle kohta?" lõpetafin ma, Marie isa käest finni haarates. Wanamees waatab mulle mõne filmapilgu terawalt näkku, tal oliwad wäga targad, läbitungiwad filmad — siis filmifes ta Marie õnnestawat nägu.

"Kui minu tüdrit teid tahab," wastas ta selle peale naeradas, "meie, isad, peame sellega ifta rahul olema, mis meie tüdrit tahawad — Marie näo pealt wõite teie minu wastust lugeda!" — — —

Wida pean ma nüüd edasi jutustama? Kui sagedaste ma Mariet järgmisel päewal mufutafin, mitu korda tema mind — lahke lugeja, kes sellesarnaseid elujuhtumisi juba läbi elanud on, wõib neid arwusi oma päewaraamatust, kui ta seda korralikult pidas, ise järele waadata.

„Lex“

Mialilled, ilupuud ja ilupõõsad.

Miatdõ õperaamatu II. wiht.

140 pildiga, hind 1 r. 50 t., kõwas kõites 1 r. 75 t.

Saada igas raamatukaupluses.

Õige pärija.

Charles Edward Price roman.

(Särg 11.)

17. peatükki.

"Tehke seda ja tehke seda! Mina justkui oleks teine juba peremees siin," mürises wana Roger, mr. Tremonti elupõline kutfar, pahaselt endamisi, kui ta tallipoisiga tõllakuuri ees seifis ja Robert Jonesile järele waatas, kudas see „Metshaldjaga“ maanteed mööda alla kihutas. „Seal on õmeti mr. Bob hoopis teistsugune mees. Kui ta kellegi käest midagi nõuab, teeb ta seda lahlel, wiisafal kombel.“

"Alga ratsutama on ta meister, seda peab ta kade tunnistama," ütles tallipois imestades. "Täht on kui lammas teie rufika all."

Wanamees pistis käed sugawaste oma nahkpükste taskudesse ja kehitas põlastawalt õlast. "Ta ratsutab nagu tema isa."

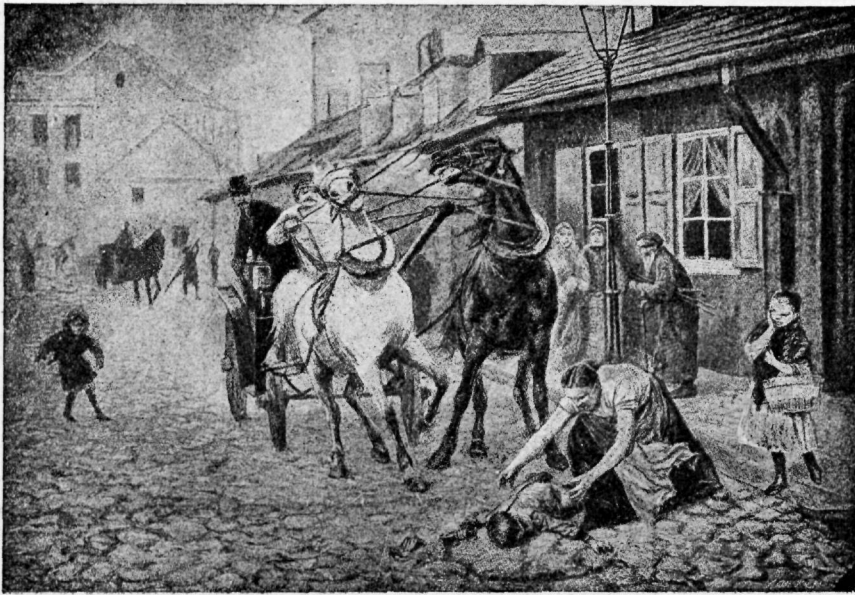
Tallipois naeris. "Sellega arwate küll wiist wanafarmitut? Noh, waderiks on see temal wähemalt olnud. Ja jah, kuri aeg tuleb, kui see kord peremeheks saab, ja nii wäga laugel see aeg ta wiist enam ei ole."

Wanamees heitis imestawa pilgu oma kõrwal seisja peale. "Kudas sa seda arwad, Pat?"

"Noh, kas teie siis midagi sellest pole weel kuulnud, et wanaherra mr. Bobist enam kuuldagi ei taha, sest et tema Pratti tüdritega läbi olla läinud? Wanamees muutnud ifegi oma testamenti ja määranud kõik waranduse Robert Jonesile, miis Alicega pealekõrba. Ma kuulsin seda walitseja käest, ja mis see mees ütleb, siis wõib kihwti wõtta, et see õige on."

Wana kutfar kõngutas imestades pead. "Ma ei kuula itaagi, mis inimesed kõik lobisewad, sellepärast ei ole ma sellestki weel midagi kuulnud. Alga küllap see juba õige on, sest Bromfieldil on head kõrwad. On see wanamees siis meelest ära!" lühas ta auas wihhas juure, "et niisuguse hundi lamba näol oma pärijaks teel!"

Tallipois pani sõrme suu peale. "Mitte nii waljuste, Roger! Mis te arwate, kui seda keegi kuuleks, wõite weel oma wanadel päewadel hundipassi saada."

Ema. B. Wiszniewski maal.

Kewade.

Ras sa ei kuule ju kuidas lind laulab;
Lakjutab oksa peal?
Ras sa ei mõista ju, kuidas sind hüüab,
Meelitab tema hääl?

Wäljas on kewade, wäljas on lootus,
Elu on ärkamas seal;
Mis oli talwel nii paljude ootus —
Läide on minemas wael.

Kes tahaks takista tärkawat elu,
Looduse sünnitamist? —
Küllap on neidki, kes tunnawad walu
Kewadepäitefest.

Talwe pikkil ja pimedal öödel
Wabalt said kosuda
Määrdinud hinged, kes mustadel töödel
Walguft ei wõi sallida.

Kewadepäitene, nendele kadu
Loogu su tuline läit!
Surgu see pimedas sündinud madu!
Walguftes pole ta paif.

Sugo Walma.

„See on mul üsna ükskõik!“ mürgises kutsar. „Ma wean oma uue saabastevari peale kihla, et see inetu tegu, mis mr. Bobi süüts aetakse, selle teise tehtud on. — Ja jah, sul on õigus, Pat.“ lühas ta juure, kuna ta järeloomõitlikult talli poole astus, „raske, mustad päewad algawad meil, kui Robert Jones siin walitjuseohjad oma kätte wõtab.“

Ei lähe teisiti, ma pean rääkima, tulgu sellest mis tuleb.“ ümises ta, kui ühfinda oli. „Muidu rõhub see mul itka südamet peal. Ma ei tohi ega wõi enam pealt waadata, kuidas mr. Tremont teadmata kõige suuremat illekohut teeb. Wanaherra enese juure ma muidugi selle jutuga minna ei wõi, see wistaks mu koha ükste wälja, ilma et pikemalt pealt kuulaks, aga maandunil on mees, kes enesega rääkida laheb.“

Ja nii tuli see, et wana kutsar enese pealeõunaks wabats tegi ja maanduniku Gilslandi mõisa poole wälja rändas. Maandunil oli teatud mõõdul imestanud, kui temale teatati, et Haltoni mõisa kutsar temaga rääkida soowib.

„Mis temal küll asja peals meile olesma?“ küsis Didi, kes niisama nagu Bob Joneski, kes küllaliks oli tulnud, seal toas wiibis. „Loodetawaste ei ole ometi mõnda õnnetust juhtunud?“

„Noh, seda saame ju koha näha.“ wastas maandunil. „Laste ta siis tulla, Tompkins.“ pööras ta teenri poole.

Ei wältnud kaua, siis astus see wäike, hobusekere järele kõweraks kooldunud jalgadega, wanamees sisse ja jäi, peale selle kui pisut kohmetalt kumardanud oli, ükste alla seisma.

„Noh?“ küsis maandunil. „Rust poolt siis king pigistab, Roger? Näitab nii, nagu oleks teil mõni asi õendada.“

Kutsar kõhatas. „Dieta arwatud, maandunil.“ wastas ta, oma mütsi sõrmede wahel weeretades. „Ma ei tule dieta mitte oma asja pärast, aga ma pean oma äranee . . . kohuseks seda, mis ma tean, oma herrale wõi teile teatada.“

„See kõlab ju õige saladuslikult, Roger, noh, laske aga lahti! On see siis midagi nii tähtsat?“

„Seda ma arwan. See puutub mr. Robert Jonesisse.“ Maandunil, kes nimetatud nooremehel just sõber ei olnud, jäi teraselt kuulama.

„Noh?“ küsis ta põnewalt.

Wanamees wõitles nähtawaste suure kohmetusega. „Ma ei tea nüüd küll, mis teie selle järele minust arwate, maandunil.“ algas ta wiitwitates, „aga kui ma seda nii

selgeste ei teaks, ei ütleks ma seda. Minule endale aga on kindel, et Robert Jones, nagu ta ennast nimetab, kellegi teatud Robert Laurence poeg on, kes ennemalt Haltonis tallipoisina teenis, sel ajal, kui mõisnikuks alles weel mr. Skipton oli.“

„Laurence, Laurence!“ kordas maandunil, kätt otseaste wastu surudes. „See nimi tuleb minule tuttaw ette, aga praegusel filmapilgul ei tule ta mul hästi meelde.“

„Küllap see teile juba meelde tuleb.“ jatkas wanamees kindlalt edasi. „Teie olite sel ajal igatahes weel noor, mr. Gilsland, aga wist mäletate weel, et Haltoni mõisas sel ajal üks tallipois teenis, kes nii hulljulge ratsanik oli, kelle sarnast naljalt teist ei leidu. See oli Laurence. Ja niisama nagu ta hobustega walmis saada oskas, mõdistis ta neiu-dega ümber käia. Ei olnud sellepärast ta peaaegu ainuski neidu Wingates, kes temale heameelega järele ei waatanud, kui ta uhteste hobuse selgas ratsutas. Iseäranis Bridget Scholes, piltilus, mustade filmadega laps, armastas teda üsna pööraselt. Enne kui Laurence Haltonisse tuli, oli Bridget küll Charley Dykesiga kihlatud, aga peale selle kui ta uue tallipoisiga sõbrats oli saanud, ei tahtnud ta Charleyt midagi enam teada, ja inimesed ei kõnelenud temast enam just head. Mõni aeg peale seda aga tellis kuulujutt, et Laurence ühe teise neiuaga küllas plaani tegewat. Bridgetist ta enam suurt ei hoolinud, ja sellele oli nüüd Charley Dykes jälle hea küllalt.“

Paar päewa hiljem nägi üks naine, kes Burns Woodi äärest mööda läks, teie teate ju seda wäikest metsa tiigi ümber, Bridgeti ja Laurencest seltsis aia ääres seiswat. Kuna ta üsna läheduses oli, wõis ta selgeste kuulda, kuidas see neiu Laurencele sellepärast etteheiteid tegi, et see teise tüdruku pärast teda maha jätnud, kuna ta ometi ju pühalikult töötanud temaga ennast laulatada lasta. Laurence wasta-nud selle peale, et ta tema ennemalt ära uputab kui nai-fels wõtab.

Naine, kes seda kuulnud, läks oma teed edasi, kuid waemalt minut peale seda, kui ta keft metsa oli, kuulis ta lähikäikawat karjatust ja warstigi jooksnud Laurence segase näoga temast mööda.

See kõik juhtus seltsamal ööl, mil Bridget kodu puudu leiti olemat. Naine läi selle peale lärui, tiit otsti läbi ja leiti neiu furnuteha sealt seest.

„Ma mäletan tõeste seda juhtumist,“ ütles maandunik, kes järelmõttlikult kutsjari jutustust pealt kuulanud oli, „Jatage edasi.“

Vanamees tõmbas sügavaste hinge. „Jah, kahju oli sellest ilusast neiuist, kes mõne tubli mehe tõeste õnnelikult olets teinud, ja veel rohkem kahju oli, et Robert Laurence wannutatud meeste kohtus priiks mõisteti, sest et hääled nende keskel tema süü kohta lahtu lätsid. Mr. Tremont oli see lord peakohtunik, ja just tema olnud see, kes peasjalitult sellel waatepunktil seisnud, et Laurence kui mõrtsukas karistust peab saama. Mr. Skipton lasi ta enesestki mõista kohast lahti, kuid tal läks õnnets „Rohelises pödras“ tallipoisiks saada. Sealt peremees oli parajaste noore Ziri täku ostanud, kes Laurence kätte õpetada anti.“

Üks peatunnistajatest protsessis oli Charley Dyles, kelle peale Laurence siis ta oma taltsutamata wiha heitis. Kui Laurence nüüd ühel päeval oma uue Ziri täkuga ratsutas, trehmas nii, et ta Charleyt kätuga oma ees maanteel nägi, mis inimestest tühki oli. Pooltundi hiljem leiti see waene meelemärluseta, mitmest kohast haavatud, üleni weringe ja ära sõttutud. Ta oli peale selle veel ränga peaja pörutuse saanud ja waewalt suutis ta poolitute sõnadega nii palju seletada, et üks hobune ta otsa ajanud, kelle selgas Laurence istunud. Laurence püüdis ennast sellega süüsti puhtaks pesta, et Dyles meelega hobust peletanud, mille peale see peruks läinud, lõhuma hakanud, ja õnnets olnudki sündinud. Selle peaja pörutuse läbi ei saanud Charley Dyles enam oma täit mõistust tagasi, ja sellest saadik longib ta lollakana ringi, ilma et arusaadavalt kõneleda saaks.

Laurence, kellel siiski pind aegamisi liiga tulifets jalgade all läks, kadus warstigi meie maakonnast jäädawalt. Kümme aastat hiljem tunnistas üks naine oma jurnawoodil, et ta see lord näinud, kudas Laurence meelega noore Dylesi otsa ajanud ja hobust tema peal seni sõttuda lastnud, kuni Dyles nagu jurnud maha jäänud.

Laurence kättemaksimist kartes pole ta sellest omal ajal kellegile julgenud midagi lausuda.

„Sellest on väga kahju,“ heitis maandunik wahela, „aga ütlege lord, Rogers, misjuguiseid tunnistusi wõite ette tuua, et see mõllarpoeg selle mehe isa on, kes ennast Robert Jonesiks nimetab?“

Vanamees tõmbas lihe pleekinud päewapildi kuue pöuetastust. „Siin,“ ütles ta, „see on Laurence päewapilt sellest ajast, mil ta Daltonis tallipoisiks oli. Tema nimi pildi selja peal on tema oma käega kirjutatud.“

Maandunik heitis pilgu selle peale, siis ulatas ta selle Didiile ja Bobile, kes kutsjari jutustust kaswawa imestusega pealt olid kuulanud.

„Mõttumata,“ tähendas Gillsland pead raputades. „Sarnajus on üllisuur, isejarvanis mis suu ja filmadesse puutub.“

„Weel üks teine tundemärk on selleks olemas,“ seletas Roger. „Wanemad inimesed Wingates mäletawad igatahes weel, et Laurence parema käe wäike sõrm üsna wigane oli. Laurence ise seletas, et see sündimisest saadik tal nii on; kas ei ole nüüd tähelepanemiserwäärt, et Robert Laurencel jeesama tundemärk on.“

Need kolm õhenthimene waatasid waitides aga arusaawalt üksteise otsa, igalüks nendest teadis, et Robert Jonesi pahema käe wäike sõrm wigane oli.

„Kui ta aga tõeste selle Laurence poeg on, siis on ta ometi petis!“ hüüdis Bob, kes sugugi ei teadnud, mis ta sellest kõigest mõtlema pidi.

„Seda ei ole nii kerge tõendada,“ tähendas kutsjar järelmõttlikult. „Laurence wõis ju, kui omale teise nime wõtnud oli, kas mr. Tremonti de wõdi kaugevalt sugulase naijets wõtta. Jones on nimi, mida väga sagedaste ette tuleb, sellepärast just ta wist waliski selle.“

„Teil on wist digus, Roger,“ oli ta maandunik nõus. „Robert Jones ja minu demees wõiwad igatahes suguluses seista, sest ta nende wahel on perekonna sarnajus suur.“

„Noh, igatahes ei määra onu selle kelmi Laurence poega oma pärijaks, weel wähem et Alice temale annaks,“ lisas Didi juure.

Rasakate eelwahtide salt annab oma wäesfale signaali.

„Üsna minu arwamine,“ ütles maandunik. Siis lijas ta, kutsjari poole pöördes, juure: „Ma olen teile väga tänulik selle eest, Roger, et siia minu juure wälja tulite ja minule seda asja usaldasite. Igatahes olete sellega meie perekonnale ülesarwamata head teinud, mida meie teile juba ei unusta. Niipea kui mr. Tremont jälle sedawõrd terve on, et seda ärewat sõnumit ilma tema terwifele kahju tegemata temale wõib teatada, tahan seda temale kõit ära ütelda. So, nüüd minge peremamsli juure, Roger,“ lõpetas ta, kuna temale kätt ulatas, „ja laste omale mõnda mõistlikku süna ja juua anda.“ (Järgneb.)

Uudis:

Weitsjed maatlused todumaa wäljadel.

N. Weizenberg.

Sisu: Maitse, Rohusetundmus, Sõda, Jäädawus ja kaduwus, Suwifel ööl, Linna- ja maaelu, Maalt linna, Mis toob meile ajawool.

Sind 30 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Pealadu: „Teadus“ Tallinnas.

Alfred Neiland,
Riiaft. Idutangelane.
Automobilist roodus.

Waldemar Neiland,
Riiaft. Riia esimaadleja.
Autojuhina sõjaväes.

Peeter Puderfell,
Raagjärveft.
Tegevas merewäes.

Johannes Jakobus,
Kobitast.
Sapõrina sõjavätsjal.

Jaan Ränd,
Anijalt.
Sõjavätsjal.

S. Aslangarjev,
Rõit neli Georgi ristil.

Johan Luther,
Karulast.
Tegevas sõjaväes.

Oskar Masing,
Tallinnast. Saawatub.
Kodus parandufel.

Ferdinand Ellipuu,
Raagjärveft.
Sõja alg. suurüksitvääs.

Peeter Pütsep,
Walgast.
Sõja alguseft suurüksitvääs.

Cesti sõjameeste kirjad.

13. märtsil 1916.

Wahpeal, kui teile isiklikult kirjutasin, lõime meie lendu, kui tured kenal kowadifel ajal kunagi . . .

„Waat, niikõõ olemegi Riias!“ naljatawad minu selftimehed. Siin on ju päris tore, suurepäraline: suur jõgi on lohe meie korteri kõrwas, jõekaldal kena wihusaun, kus endi lennu (sõidu) tolmu lohe seebi ja sooja weega maha küürime, mis mõne aja tagant ütle mata mõnus oli. Korteri on meil kena, kuuw ja kõrge, nagu harilikult Riias ikka on, olgu siis, et wäitfe augutefe asemel, kus enne õletroop oli, wäitfe atnuaruudu seadime. Küüma ilmaga, kui wahest tuba soendame, siis lähme paksu suitfu pärast Riiaft wälja. On aga paras aeg, tuleme õhtul Riiga tagasi, ja siis on Riias tõeste tore ja suurepäraline. Wäger Wene laul ja muusika kõlawad kaugele õrnal kowadifel õhtul. Mõõbõlid on meil Riias toredad ja kõwad: toolideks on lihtsad kasepuu pakud, lauaks, kus wahetpidamata keew teewee ämber peal aurab, kõwa tammepuu tiinder. Korteri on meil pealegi kolmekordne, kus päris mõnus on päewaseft wäsimuseft puhata. Riia ütlewad selftimehed tihti Riia kohta üsna digufega. Tõepoolest on aga loht, kus asume, lihtne suitfu (rehe-) tuba, kus pöranda, ahju ja partepealne meile isearalised korrad annawad. Wenelased kutuwad rehetuba Riiaft (para). Oleme praegu R. D. wäerinnal nõnda ütelda igaks juhtumiseks walmis (reserwis). Mõne päewa eest kofsid meile kanged suurüksit kogupaugud ja wahetpidamata ragin, mille sarnast minewa sügiseft saadit kohaliste elanikude jutu järel kuulda pole olnud. (Meie oleme mõned kümned werstad esimeseft liinist eemal). Sogajärjets oli, et meie wäed kohati wersta 30 edasi läinud, mitmed külad ära wõtnud, ka wangisi j. n. e.

Kui kord ka meie suurüksitid mürisema hakkawad, wast lähemas tulewikus, siis kirjutau rohlem sõjanudifeid.

M. Weitop.

Muljed ja nähtused sõjavätsjal kowadel.

Jstun oma loopa ees kwi peal nagu Diogenes ja mõlgutan mõtteid. Päite paistab heledaste, seefama armas päike, mis juba aastatewiisi on paistnud, ta pole ennaft muutnud. Lumi on suuremalt jaolt kõik kadunud, ainult pööfaste ja küngaste warjus on teda weel leida; poeb sinna nagu häbi tundes warjule päikese heledate kirte eest. Rinnas ärtawad uued lootused ja nagu uus jõud tundub termes kehas. Jah, kowade, ja tood kõigile uut julgust, wärskendad, elustad ifegi neid, kes juba wiimase lootufe kaotanud.

Pika külma talwe oleme meie, sõjamehed, jälle üle elanud. Riia mitu kord talwel, kui külm wäljas pautus, külmefime koopas. Uni ei tulnud. Gambad lagisefiwad juus. Sinelit kõwemalt ümber mäsõides tuli õhamine rinnust: „Oh, millal tuleks kord see kowade!“ Ja niikõõ on ta lääes, siiski ei jõua ta niisugust röömmulset äratada, kui siis, kui weel wabad lapselikus nooruses olime. Oi, kuidas nende küngaste peal kepsu lõime, millest päike lume sulatanud. Esmesed lilled jõe kaldal. West jões paisjus üle kallaste, enesega jäätükki ühes kandes. See oli lapselõiw, nooruse õnne aeg, aeg, mis enam tagasi ei tule! Niikõõ on elul teifed sõiõid, eesmärgid . . .

Õhute tõuseb armsa lauluga mustawa wälja pealt taewa poole. Ja näe, wana eht Cestimaa wares lendab pikkamööda üle minu pea otsekohe Satsimaa poole, ife tarjub puhta Cesti keeles: kraak, kraak! Wiga tal siin uhtustada, mõtleb, ega teda teegi mõista. Altitfelt kuuldu õhust mingisugune waurinamoodi linnu laul. Mis see on? Waatan õhtides ülespoole. Satsi „tuwi“ tiirleb kõrgel, wähe nähtawalt. Ja kui ilufaste Satsi keeles laulab, millega Riikulinna neid wanal ajal uhtustasid, millest aga mina sõnagi aru ei saa. Deksin „kadasas“, siis eht weel mõistatfin, olen aga talumatfi poeg, siis pole aimugi. Kuuldu-

August Mäggi,
Väski wallast.
Tegewas sõjaväes.

Aleksander Lemet,
Kärdlast.
Tegewas sõjaväes.

Johannes Kalmin,
Tallinnast.
Tegewas sõjaväes.

Johannes Elstrut,
Kolga-Rõnnust.
Tegewas sõjaväes.

J. Reinbat,
Tallinnast.
Tegewas sõjaväes.

Johannes Markus,
Karmast.
Tegewas sõjaväes.

A. Wahter,
Võlde kreisist.
Tegewas sõjaväes.

Johannes Ruutholm,
Kolga-Rõnnust.
Sanitarina teg. sõjaväes.

Jaan Holmberg,
Saapfalu kreisist.
Georgi ristii saam. ettep.

Julius Kalho'm,
Kolga-Rõnnust.
Tegewas sõjaväes.

wad tumedad mütsud ja sellega ühes ilmuwad walged tombud linnu ümber nähtawale. Walu koerale! Kõik jooksivad koobastest välja. Saksa lennumasin. Kus kohal? Kus? Kõik üks ja teine. Üks meie poisid wahib, suu lahti, ülespoole. „Ära wahi!“ hoiatan ma teda, — „omal suu ammuli, pärast pillab sõnnikut ülevalt laela.“

Mööda porist teed liigub kraamiwoor pikkamisi liini poole. Sobufed tõmbawad kõigest jõust, rattad aga kõikawad kuni rummuni mudasse. Musta habemega tükkilase tüüpuline mees kõnnib koorma kõrwal ja popsub pika warrega piipu. Teed on siin kõik põhjatu porised, palju rohketem kui Lääturul, ehk Tartu maantee . . .

Aga mis seal siis teed mööda tuleb? Kolm meie soldatit, piisid öial, ja nende kestel üks toletu-pikk mees, peas läigib wasskriwer kui tuli. „Sakslane, sakslane“. Kõik jookseme uudishimulikult tee peale. Meie kohta jõudes, jääwad mehed seifu, warsti on aga soldatitest ümber piiratud. Olen mina oma eluajal ka suuri, pikki mehi näinud, aga mitte niisugust, teda wõib ainult, noh, ütlemine koljatiga wõrrelda. Tore Saksa gaardiwäelase munder seljas, tiwer peas, näost paistab uhtuse ja põlguse tunne, waatab nagu wihastades meie peale. Mõni küsib talt wenekeeli üht ja teist, mees aga raputab pead.

Algab meie omade käest pärimine, kudas niisugune karu wangi sattus. Nemad seletawad asjalugu järgmiselt: „Minema õõsel olid S. polgu eelwahid luuramisetaigul. Trehwasiwad kufagil metja wahel waenlase salgaga kokku. Algas wõitlus. Et meid rohkem oli, saime peagi waenlasest wõitu, ehk nad küll heaga alla anda ei tahtnud. Kuni wiimase meheni lasti kõik maha, ehk jälle pisteti tikludega läbi. Järele jäi ainult weel see pikk sakslane, kes aga kurbagi ennaft wangi anda ei tahtnud. Weil ei olnud teda jälle himu maha lasta, tahtsime Kõljati elusalt kätte saada.

Sai piisilaega mitu pörakat pähe, enne kui piisid käest ära andis.“

Silmawaade effib mul mööda lagedat välja. Wäli on jõõdis, kõik hooletusesse jäetud. Kus on hoolas peremees, kes iga lewade adra taga kõndis ja seemet wõimsa käega rammusa mulla sisse küllwas, et sügijel rikalittu lõitust loota? Ei ole peremeest, ta on kaugel, ära põgenenud. Talu ühes kõrwaliste hoonetega on tühi, kõik on ära purustatud, maha lõhutud. Torelast wiljapuu aiaft aegutab lastekraaw wastu, wäljal aga kündwad shrapnellid ja granatid inetuid wagusi ja surm küllwad hukatust. See on XX aastasaja kultuur.

Kus uiales käid ehk liigud, ei näe muud, kui soldatite hallisi kogusi. On tundmus, nagu poleksti enam muud felti inimesi ilmas olemas. See, mis enne oli, on ainult teadmise ja mälestusewõimu läbi alal. Nagu unenäos tuleb meelde, et kufagil kauguses, mere taga, Amerikas (ainult mõtte järel) see imede maa on, kus weel toredus, uhtus walitseb ja kus kaht sugu rahwast elab: need neiud, ilusad, õrnad, kes oma nõiduwusega meeste meeled wangi panewad. Meie oleme siin aga kõik üht felti, ifta soldatid ja soldatid. Tõeste, naljakas oleks asi, kui elu korraga endistes roobastesse pööraks; peaks nagu uueste elama hakama. Jah, enne suurustasid naised, et mehed ilma nendeta läbi ei saa, piisid kõik meeste kohad, digufed oma kätte kiskuda. Tõebeldasid endid meestega ühewäärtuslisteks, kuuldufid sõnad: naisõiguslased, naisühjus, naisliikumised ja weel pidul daamede eesõigus jne.

Braegu on aga ühes kohas see kõik otse ümberpööratud, see koht on siin, kus meie wiibime ja töötame. Kõik siin mehed. Mees teeb mehe töö, räägib mehe jutu . . .

Braegu on kõik waitne, nagu poleksti jõda, aga warsti paneme meie oma suurtekkide raudsed suud tuld sülgama.

Pühade motiivid.

Küll kenad Lihawõtte pühad,
kuid munadest on taskud tühjad!
Kas „treigib“ kull wõi „treigib“ kana,
kuid pühiks ei ole muna! . . .

*

Noh, siiski häda pole fuur;
siin imet teebki denatur.
Joo täis ja warsti otsal kena
on wastu posti saadud „muna.“

*

Ja nüüdse aja pühadel
ei kiiguta ka kiigedel.
Nüüd juuats „hanshat“ hoolega,
et käies kiigub jalg' all maa . . .

Kiwilombi Jnts.

Sõja-seltfimehed terwitawad Inglise kargelast, kui see peale laulatust kivitust wälja astub.

Siiski, kui ma õhtu kella seitsme ajal kodu jõudsin, piinatuna ja äärmuseini wäsimuna, ning puhkuse ja koduse rahu üle unistasin, leidisin . . . leidisin ma oma korteri tühja olevat, tühja, dubfelt waike ning naisest mahajäetuna. Ei naist, last ega lapsehoidjat . . .

Segane kõõgitüdruk seletas, et proua umbes neli tunni eest Moskwasse ema juure sõitnud ning enam tagasi ei tulawat.

„Kuidas, ei tule enam tagasi? Mis teie ütlesite!“

„Siia enam tagasi ei tule ning lahutuselk sammusi tahab astuda . . .“

„Lahutuselk!? Olete peast segajelk läinud, wõi joo-
nud!“ müristasin ma.

Kõõgitüdruk tahtis weel midagi öelda, kuid põgenes minu peale waadates, kuna ta kinnise kirja laua peale viskas.

Ma haarasin kirja:

„Minu endisele abikaasale,“ oli seal minu naise poolt kirjutatud.

Ma awasin ruttu kirja ja lugedin:

„Mata, jõle, kihwtine inimene! Mii petad ja mind!
Mii naerab ja sind armastajat naisterahwast. Ma
lahkun ja tahan sulle kättetafuda. Meie enam üht-
teist ei näe. Kõik teie püüded minu otsust muuta, on
asjatab. Selle kirja ära kirja, mis täna hommiku
teie kuue taskust maha kullus, lisan ma siia juure.
Kiri ise on lahutuse põhjuselk.“

Aleksandra.“

Mitte millegist aru saades, wõtsin ma teise paberili-
pata ja lugedin:

„See ära kiri on notarius Motowilowi poolt kinnitatud,“
järgnes ametlik kinnitus.

Kiri ise oli järgmine:

„Armsam, kallim, lugupeetum! Ma pean ära
sõitma. Kuid ära kurwasta, hiljemalt lihawõtteks

olen ma tagasi ja siis — ei sega meie õnnes meid
keegi. Dotan põlewas armastuses jeda minutit, kus
ma igaweste sinu omaks saan. Armastades, suud-
ledes ja paludes mitte kurb olla

sinu Irene.“

Käts terve nädal mööda, enne kui ma oma kohmetusest
toibusin ning — siis kirjusin ma neetud Bertoletowi, kellele
ma kuubükilonna laenasin.

Kiri oli, nagu selgus, butaforline. Ta ulatati näitela-
wal Bertoletowile, kui ta mingisugust kohmatat minu kuub-
ükilonnas etendas.

Kui raste oli mul jeda aga naisele selgetelk teha, jeda
ei juuda teie uskuda. Terwelt pool aastat pidin ma jän-
dama, enne kui ta mulle andeks andis. Ja wast pärast
jeda kui näitemäng ihes selle kirjaga adwokatid poolt minu
naisele ette loeti, ainult peale selle, kui tunnistajatena üle
kuulati — Bertoletow, näitlejanna, kes Irene osa mängis,
näitejuht, tema abid, butafor, näitelawakorraldaja, etteütlesja,
kõik näitlejad, statistid, grimeerija, puusepad, kuulutuste-
kandjad ja teatriteenijad . . . ainult peale selle juutis minu
naine rahule jääda ja mind uskuda, kuid sellest peale hoiab
ta nüüd minu riietekapi wõtit ifka oma buduaris tema eh-
teasjade karbiteses luku taga.

Meelepäralifelk külalifelk pühade ajal on

Meie Matfi lihawõtte album 1916.

oma algupärase lõbusa sisu ja ilusate piltidega. Hind 30 kop.
Kaasandeks „Willal lõpeb sõda.“ Hind kaasandega 40 kop

Minult portfelliga.

Lookene tõsijest elust.

Kontorikirjutaja Adolf Adenberg oli, portfelli kaenas, parajaste kontorist koju poole minemas, kui tšhe toiduainete kaupluse ukse juures wäite, umbes 12—14. aastane poiss tēda peatas ning sõnas:

„Olge nii lahke, armas herra, ja ostke minule sellest poest tats naela leiba; siin on raha.“

„Aga miks sa ise ei osta?“

„Minule ei anta.“

„Kudas ei anta?“

„Waadake, kaupmees nõuab minult kallimat hinda, kui taffis on määratud.“

„Ära maksa kallimat hinda.“

„Kui ei maksa, siis wistab kaupmees mind lihtsalt uksest wälja.“

„Kudas ta minulegi siis taffi järele müüb?“

„Waadake, herra, teil on mapp kaenas, ja seda, kes mapiga poobi ilmub, kardawad kaupmehed kõige rohkem.“

„Mis nad just mapimehi kardawad?“

„Nad arwawad, et need, kellel mapid kaenas, mõned jalapoliitseinitud wõi teised järelewaatajad on, ning nendele müüwad nad kõik taffi hinnaga.“

„Noh, katsume siis õnne!“ jõnab Adenberg, wõtab poisi käest raha ning astub poodi.

„Subage tats naela leiba!“

Kaupmees, walge põll ees, mis aga siiski üsna tubliste määrdinud, wistab pilgu ostja kaenas olewa portfelli peale ning kaalub kohe tublit tats naela leiba ära, teisi enimalt poodisolewaid ostjaid kõrwale jättes. Siis wõtab ta leti alt walge paberitulli wälja (leti peal on hunik wanu ajalehti), kivistab paraja tiiki, pakib hoolega leiwa sisse ning seob ifegi nõõruga paki kinni.

„Palju mul maksta on?“

„Ühesja kopikat, teie ausus, just taffi järele!“ wastab kaupmees, ning 20. kopikalifest annab ta 10-lise hõbe- ja 1. kopikalise waftraha, mis kassa tagumifest osast wälja tuuakse, ostjale tagasi. Siis ruttab ta leti tagant ukse juure, teeb selle wiisaka kumardusega lahti ja lasseb, aumäärilisele ostjale maguõhapu naeratawat nägu tehes, selle uksest wälja.

„Sul on õigus, jõmpstas!“ ütleb Adenberg, poissile leiba ja raha kätte andes. „Sinu ülesleidus on tubli, selle eest wõta omale waewatafuts see margikene.“

Seda üteldes annab ta rahatõist poissile tšhe määrdinud 20-lise margi.

Kodusse jõudes mõtleb Adenberg terwe õhtupooliku portfelli hea omaduse peale.

Järgmisel hommikul, kui Adenberg tuba tööle oli minemas, tuleb naine, et mehele jumalaga jätmise muju anda, ja sõnab muu seas:

„Sa jättsid lõunaks ainult 2 rubla raha, sellega on raste läbi saada!“

„Kudas nii?“

„Mõtke järele! Lihanaelast küsitakse juba 55—60 kop., kartulitoobist 5 kop. jne. Kõit ast lähēb päewpäewalt kallimaks.“

„Kas tats siis juba nii palju tõusnud on?“

„Aha-haa!“ naerab naine. „Kes nüüd enam taffist küsib, kui sa poes taffist hakkad rääkima, siis wifatafse sind peagi ukse taha!“

„Mis sul täna on waja osta?“ küsib Adenberg, pilku oma käes olewa mapi peale heites.

„Kats naela head supiliha,“ wastab naine, kuid lisab wähe terawalt juure. „Kas tahad mind kontroleerima hakata? Arwad ehk, et ma raha kõrwale panen.“

„Ei sugugi,“ sõnab Adenberg. „Ma lähen ainult ise ostma. Katsun, kas Tallinnas tats weel makjab wõi mitte.“

„Katsu, katsu, mehikene. Küll sa tagasi tulles tunned alles, kudast su küllakonidid kõik loetud on. Mäe, Mäeotja proua hakkas lihunikuga lihahinna pärast waidlema, ja mis oli: jäi lihast hoopis ilma ja oleks weel lihapoe ukse taha wifatud.“

„Ega see ast nii hull ikka ei ole,“ trõõstis Adenberg, portfelli silmitfedes. „Kats naela supiliha ja mis weel?“

„Nael riisi, poolteist naela teeworsti, kolm naela soola ja siis weel nael keedetud seafinki,“ luges naine ette, kuna Adenberg selle aja sees, et portfelligile rohkem kõhukamat kaju anda, sellele wiis, kuus wana ajalehte siuts juure lisas.

Uksest wälja minnes, pigistas ta portfelli wastu rinda ja sõnas:

„Kaitse nüüd nahanilgijate eest, kallis portfelligene!“

Lihakarni sisse astudes seadis Adenberg portfelli üsna nähtawale ning küsis:

„Kas naela kõigeparemat supiliha.“

„Silmapiik, austatud herra,“ wastab lihunik, lõttab kõige parema tiiki liha külljēst ja paneb kaalule.

„Beerandnaela, herra, on rohkem,“ ütles ta, argset pilku portfelli poole heites. „Kaalud on tänawu tembeldatud ja kõikipidi õiged,“ lisas ta weel juure.

„Palju mul maksta on?“ küsis Adenberg.

„Noh, aulik herra teab ifegi, et taffi järele naelahind 28½ kop. on. See teeb kaks naela eest just 57 kop.“

„Aga weerand naela üle?“

„Ei meie äris ialgi seda, mis üle kaalu lähēb, juure ei rehēndata; meie ei ole mitte niifugused kui teised lihunikud,“ wastab lihunik ja pakib hoolega liha paberisfe.

„Kas herrad käsiwad koju saata?“ küsib lihunik pakkimise juures.

„Ei, ma wõtan ise kaasa,“

„Mis sa ütled ära,“ kuuleb Adenberg wälja tulles kait ukse lähedal seiswat naisterahwast sofistawat. „Sellele müüis taffi järele, aga meie käest wõtab nii hinda, nagu meelde tuleb.“

„Eks ta ole ka suurem nina!“ ohtab teine wastufeis.

Järgmine kätt oli Adenbergil worstikaupluse, kust ta korda lähēb teeworsti taffi järele osta. Kui müüja ostja eest lahke näoga ukse on awanud, sõnab ta seda kinni pannes, wihafelt:

„Kuwadi koi, mujale ei näinud oma mapiga ostma minna! Küllap ikka mõni kaebtus oli, aga ega ta mind nii kergeste püüda ei saa.“

Toiduainete kaupluses wõtab Adenbergi noorewõitu poissikene wastu ja küsib tema soowi järele.

„Nael riisi!“

„Silmapiik oli riis sisse pakitud.“

„Palju makjab?“

„Katskümmendlahēksa kopikat!“

„Kus tats on?“

Taffi nimetamist kuuldes pööras peremees, kes teise ostjaga ametis on, enese Adenbergi poole, ning selle kaenas kõhukat portfelli nähēs, ruttas ta poisi juurde, tõukas selle eemale ning sõnas, linnumagusat nägu ette tehes, Adenbergile:

„Wabandage, aulik herra. Mul on uus poiss, tuli alles eila ametisse ja sellepärast ei tea teine weel õigeid hindas. Nael riisi makjab katskümmend kopikat. Siin on tats, olge head, waadake järele. Mis ma weel wõiksin teile anda?“

„Oh, kallid portfelligene!“ mõtleb Adenberg ja ütles:

„Kas teil soola on?“

„Minul on ütlemata hea sool. Wett ei ole sugugi hulka riputatud, ja kes kord maitseb, see tahab ühtelugu minu soola süta. Kas soowite ehk mait . . . ah, wabandage, kui palju wõiksin teile anda?“

„Palju nael makjab?“

„Taffi järele on hind neli ja pool kopikat, sealjuures antakse minu kaupluses tingimata wiiekopikalifest poolekopikaline waftraha tagasi.“

„Andke mulle kolm naela!“

„Silmapiik, herra! Mis ma weel wõiksin anda?“

„Mitab sellest küllalt! Wõtke raha wastu.“

Tagasiantawa raha hulgas on ka wast poolekopikaline aset leidnud ning rõõmsat nägu tehes, lahkeb Adenberg kauplusest et järgmises worstipoes weel keedetud seafinki osta.

„Palju makjab keedetud seafingi nael?“ küsib ta leti taga istuwalt worstikaupmehelt, kes, portfelliga ostja tulemas nähēs, kohe püsti kargab ning sügawa kumarduse teeb.

Üleilmiline ülewaade.

(Potpourri päewasündmustest, ehk „Matfi-journal“, üle paari saja meetri, ah ei, üle tahesaja sõna pilt.)

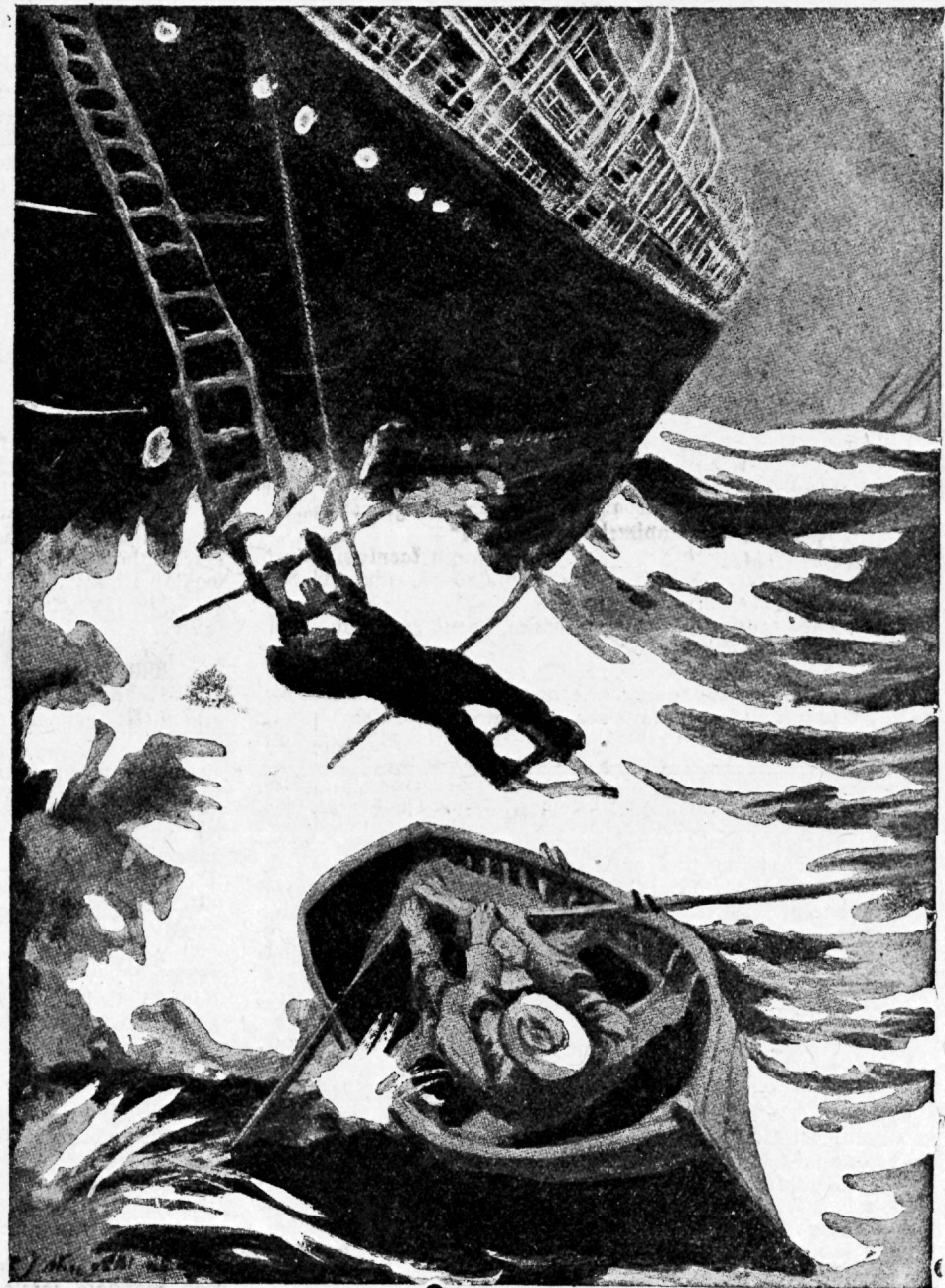
Jord jättis katki rahureisu, sest rahulaewal läksid riidu tats nanteed, ajatirjanikku, kes mõitlesid siis wastastikku ja olid wäga, wäga delad. Oh, kuidas wäl'sid slipfundelad neil „Sjariistadena“ käes!

Et „Wilhemlaste“ meeleolu on hoopis mõru, nuffer, wilu, siis selleks, et veel tuju tõsta ja wõita — Wilhem tahta kasta, et pommid Lihawõtte pühiks töit wärwitaks kui munad kirjuts . . . Kuid uhte „Wacht am Rheini“ mõnu ju rikub uue laulu: õmu, ei harmoneeri selle tuur . . . Oh, Liebknecht, Haase, Ledebour! . . .

Ra Hiinamaal on asi „ai“. Seal timbus on Suanšhikai. Wist jumalaga jätab krooni ja oma keiserliku krooni, sest rahwas teda sallida ja presidendiks walida. Nüüd mististe ei enam wõi, kui waitib mäts, mis lõtkel löi. Kuid siiski, kuni kestab mäts ei tea kus kätes trumbi-äts . . .

Me oma elu „aparati“, suur soparitas Petrograd, on „pesuweest“ sest mudane, mis pesedes ei puhtaks tee, waid poterdab ja rikki a'ab . . . Saab näha, mis küll wiimaks saab! . . . Töörahwast töötab, higistab; ta higi ilma ubustab, et „kulat“ ei näe käiagi, kui „netu“ tal briljantisi. Seepärast kalliskiwisi meil weetats sisse hullusti. Kui tarbeasju weetats nii, ei nälg poleks ollagi! . . . Ra meie kodulinnades ei ole asjad ühti ees. Kes rikkam, koorib waesemat, kuid päris waene . . . kartulat. Ja seda, kui ei olegi, siis koorib ennast isegi ning . . . kui ei ole enam koori, siis naerab nälg: „Memento mori!“

Dr. Mina.

Inglased päästavad õnnetuid sakslaste poolt miiniga põhja lastud reisijate laewa pealt.

„Reedetud seasint, herrad, maksab seitse . . . ah wiisklimmend wiiskopikat nael. Mitu naela wiiskin teile panna?“

„Wiisklimmend wiisk? On se takfi hind?“

„Just takfi hind, herra! Olge heaks, waadake,“ lühas ta juure, käega seinarippuwa takfi poole näidates.

„Andke mulle üks nael wiilakuteks lõigatult.“

„Silmapiilk! Kas ma ei mõiks teile mitte wäga head Krafowi worsti pakutada. Väieste takfi järele 48 kopikat nael. Teised müüwad sedasama worsti 60, 70 ja isegi 85 kopikat nael. Ega nemad takfist midagi hooli! Olge head, maitsege lorraks!“ ning lähtu on nuga worsti küljest tükkise ära lõiganud, mida Udelbergile maitsemisels patutatfe.

„Ei, suur tänu!“ sõnab Udelberg, „aga ütlege, kas teie alati takfi järele müüte?“

„Alati, herra! Meie juures pole keegi veel üle takfi maksnud, aga teised worsti- ja lihatauplused ei küsi takfist mitte põrmugi, waid näliwad ostja naha wiimase võimalu- seni maha. Mina aga olen aus kaupmees, kes küünewõrdki rohtem ei wõta, kui taks nõuab.“

Wahepeal on sint paberisse pakitud ning Udelberg hat- tab raha maksma.

„Austatud herra, ma wõin selle teile ka arwesse kirju- tada. Kui summa suuremaks läheb, küll siis lorruga diek- dame.“

Walt.

D a a m : „Seameelega ostaksin ma selle riide, aga läheb palju maksma, ja ma kardan, et mees pahafelts saab.“

R a u p m e e s : „Noh, proua, siin ei wõi enam walikut olla, mehe leiata ka teise, aga niisugust ilusat riidet nii odawa hinnaga — ei iialgi.“

„Suur tänu!“ tõrjub Udelberg wastu, „ma armastan ikka ostetud kraami eest kohe välja maksta,“ ning „lahke“ kaupmees on sunnitud raha wastu wõtma.

„Eubli järelewaataja!“ pomises kaupmees peale Udelbergi äraminekut. „Ei wõinud mitte meeleheadki wastu! Küllap ikka mõni kaebtus oli!“

Kodus ladus Udelberg ostetud kraami naise kätte ning sõnas lõbusas tujuis:

„Waata, naisukene, kõik asjad, mis su käes, on taksi järele ostetud!“

„Kudas see ometi wõimalik oli?“ inestab naine, „ja küllandid kõik terwed?“

„Terwed! Seda head on ainult see portfelli teinud,“ wastas Udelberg ning jutustas naisele asjaloo ära, juure lisades, et tänafest päewast peale ainult tema ise portfelliga toiduaineid kisse ostma hakkab.

„Aga kas sind keelatud wormi kandmise pärast wastutu-sele ei wõeta?“ küsis naine murelikult.

„Ega siis portfelli mõni worm ei ole. Seda wõib igaüks kanda,“ wastas Udelberg ning hakkas tööle minema, kuna naine talle enne lahkumist harilikult ühe musu asemel korraga kolm andis.

Sei hommikul jäi Udelberg küll tund aega tööle hiljaks, kuid et tulewikus seda enam ei juhtuks, algas ta ostmise käitu ühes portfelliga tund aega waremalt.

Kuulipiiduja.

Pühapäewane puhkus.

„Sja, Heinrich sõitis siia ja tahab sinult minu kätt paluda.“

„Ätle temale, et ma pühapäewal ei kauple.“ m.

Raudteewagunis.

D a a m, wagunist välja tulles — „Kui rõõmus ma olen, et sellest piinast pääsesin. Peaegu kogu tee pidin ma ühe jala peal seisma.“

S ä l w a g u n i s t. — „Sa kahjuks oli see minu jalga.“ m.

Rah „Sherlock Holmes'id“.

Uus Bene ajakiri toob humitawa kirjelduse Moskwa salapolitsei tegewusest 1870—1880. aastal.

Sel ajal ametist salapolitseite veel olemas ei olnud, ja uurimisi toimetasi mõned „asjaarmastajad“ politseipristawid, kes endil selleks elukutseks kalduwusi tundsid olewat.

Sagedaste aga ei otfinud sedalaadi „salapolitseinikud“ kurjategijaid mitte selleks üles, et need diglase karistuse alla langeksid, waid selleks, et neilt head „waewatasu“ saada ja selle peale neid iga ilmakaare poole laiali saata, ilma et kahjusaanutel pristawite „hoolsast tegewusest“ wähematti kasu oleks olnud.

Nii toimetas Moskwas pristaw Poljakow sedawõrd hool-salt ja edukalt uurimisi, et ta ametist lahkudes liikumata waranduste peale raha laenajaks wõis hakata, kusjuures juba esimene tema poolt wäljaantud laen kahelaja tubande rublani ulatas. Pristaw Schidlowski, kes ainult suuremate wargute, raharaistamiste ja kelmustega tegemist tegi, pani oma teenistuseaja jooksul neljasajatuhande rublalise kapitali kokku ja hakkas ametist lahkudes, nagu Poljanowski, sahter-dajaks.

Kõige paremaks asjaarmastajaks nuusturiks, kes olse meisterlikult warastelt raha wälja pressida oskas, peeti pristaw Hotinski, kel kõige suuremate ja vähemate waraste nimed ja asupaigad täpisealt teada olid. Wargad seifid sedawõrd tema mõju all, et nad tema esimese käsu peale, kui tal seda waja oli, kõik warastatud asjad wiimse ni tagasi tõid.

Hotinski ametiswiibimise ajal langes Moskwa taskuwa-raste ohwriks selleaegne sisemiste asjade minister Timaschew, kes Moskwasse oma elatanud ema waatama oli sõitnud. Teisel päewal peale kohalejõudmist käis minister ta Uspenski kirikus jumalateenistusel; sealt koju jõudes leidis ta aga taskust rahakoti, kirjastu ühes tarwiliste paberitega ja ühe kõrge istu poolt kingitud paberosiitooft ladunud olewat.

Minister andis wargusest kindralkuberner wüsti Dolgo-rufowile jalamaid teada.

Würist lastis ülempolitseimeistri enese juure tulla.

„Küll on teil aga lord walitsemas!“ sõnas ta. „Ütelge ometi, mis see dieti on! Gulga aja takka tuleb meid ka lord minister waatama, seal aga tehtakse ta taskud puru-tühjaks! . . . Sellest jutustab ta Peterburisje jõudes mui-dugi kõigile! . . . Reiseri wõib sellest teada saada! Ei, seda lugu tuleb parandada . . . Ükskõik kust, aga ministri rahakoti ja paberosiitooft peate teie üles leidma . . . Pea-asi on aga paberosiitooft . . . Teate teie ka, kelle kingitus see on?“

Ja õnnetu näoga näitas würist üles lakke.

Ülempolitseimeister pööras täitsa otsalõppenult koju ta-gasi ja teatas asjalooft iseäraliste kohuste täitjale amet-nitule.

„Noh, ütlege ometi, kudas me ministri rahakoti ja pa-berosiitooft üles peame leidma? See on ju päris wõimata nõudmine!“

„Wõistagi, et meie kahelasi neid üles ei leia!“ naera-tas ametnik. „Pristaw Hotinski aga saab nad tingimata kätte, kui tal selleks lusti on.“

Ülempolitseimeistri nõusolemisel läks iseäraliste kohuste täitja ametnik wiibimata Hotinski juure.

Moskwa „Sherlock Holmes“ jäi asjalugu teada saades weidi mõtlema.

„Uspenski kirikus siindis see?“ küsis ta siis.

„Jah, Uspenski kirikus.“

„Wahest käis minister wahapeal ka kufagil mujal sees?.. On need aga igawesjed lollpead, Sumal hoitudu! . . . Topi-wad endi taskud ilmawarandusi täis, ja lafewad siis aga linna mööda ringi! Just nagu oleksid neil taskud kõige eest ilma peal kinnitatud . . . Misugune see paberosiitooft oli? Kullast?“

„Jah . . . briljantidest monogrammiga ja riigikulliga.“

„Jah, ja mees topib omal taskud niisugusi asju täis ja läheb siis Uspenski kirikusse jumalateenistusele! Just nagu wäike laps . . .“

"Noh, see pole ju meie asi, teda õpetama hakata . . .
Seie aga otsige asjad ise üles ja ilmuge nendega ülempolitseimestri juure. Rahetsema teie seda juba ei saa . . ."

"Kui te eila mulle sellest kõigest oleksite teatanud, siis oleks veel abi mõinud leida. Nüüd on aga kahtlane . . ."

"Ükskõit, aga te peate nad kätte saama! . . . Millal mõid teid ülempolitseimestri juure oodata?"

"Bagest eht täna õhtul."

"Nii ruttu?"

"Mis seal siis ikka niitaua jorutada? . . . Sõidan ja-lamaid Suurde Katlasse, kuulun seal weidi järele ja annan teile kohe vastuse: on veel ministri asjade tagajärel lootust olemas või mitte . . ."

Suur Katel oli Moskwa-tagune küla, milles peaaegu kõik Moskwa wargad elutsesid, kes salapolitseiga enam-wähem heal jalal seisid.

Sotinski kihutas tuhatnelja Suurde Katlasse, kuhu ta õhtuks jõudis. Ta pidas heledaste walgustatud külakõrtsi ees tinni, kuna kõrtsmit ise sügawate kumarbustega talle trepi peale wastu ruttas.

Sotinski astus kõrtsituppa, mis joobnuid küllalisi puupüsti täis oli.

"Hei, teie seal, pidage lõuad!" karjus kõrtsmit.

"Kõik jäid korraga wait."

"Kuulete, mehed!" hüüdis pristaw. "Kes töötas eila Uspenski kirikus?"

Selgus, et Nikolai Tsõgan ja Jegorka Istopnik eila kirikus "ametis" olid olnud. Esimene neist wiibis parajaste kõrtsis, kuna teine purujoobnult uulitsal lammas. Wargad olid paberid puruks rebinud, paberosiitooft ja kirjatasu aga juut Berki juure panti pannud, kes politseile warastatud asjade wastuwõtmise läbi juba tuntud oli.

Sotinski andis käsu, et asjad kahe tunni jooksul juudi juurest tingimata wälja lunastatud ja tema juure korterisse toodud peamad olema, ning sõitis Moskwasse.

Ja kahe tunni pärast olidki ministri paberosiitooft ja kirjatasu tal käes.

Kõik olid rahul, ja minister seletas, et ifegi Londonis, kus salapolitseiasjandus hiilgawal järjel seisab, midagi selle-taolisi sündida ei oleks mõinud.

Suwitaw on, kudas Sotinski wargaid endid nülgis.

"Töö" pealt tabatud waras toodakse Sotinski juure. Pristaw ise istub majesteetlikult pika laua taga, mis pö-randani alla ulatawa kalewiga kaetud on. Linnawahid jääwad ufse juure seisma.

"Aha! . . . Jälle oled sa sisse kukkunud, Iontrus!" hüüab pristaw ahwardawalt, kui mehite juba wana wilunud waras on. "Ma sulle juba õpetan, kudas wargile õpitakse!" — kui waras alles talle uus oli.

Waras langes sõnalausemata põlwili ja wistas tasakesi laua alla, kas kulduuri, kääwõru või sõrmuse eht jälle raha, kusjuures wiimane niuwiisi laua alla seati, et pristaw nende wäärtust näha wõis.

Selle peale ajas waras enefe jälle jalule ja sõnas:

"Halastage ometi!"

Sotinski tegi, nagu kohendaks ta kalewit, waatas laua alla, ja kui ta "annetuse" liig wäikse leidis olewat, trampis ta jalgadega ja karjus wihafelt.

"Wõi halastada? . . . Seda ma juba ei tee, wõid mureta olla, kallite!"

Waras langes uueste põlwili ja lühas eelmisele nime-tusele weel wärwi juurde.

Oli juhtumisi, kus waras kaks-kolm korda põlwilt pidi langema, enne kui ta armu leidis.

Õnawalt töötas ka Moskwa salapolitsei-ülem polkownik Murawjew.

Moskwasse sõitis kooli-inspektor, wanate Nikolajew, et panka wiisteistkümmend tuhat rubla hoiule panna. Kõrku-hoidmise mõttes sõitis ta panka konkaga, kusjuures ta raha paliku põue taskusse pistis. Teepeal tõmbas pikanäpumees, kes kõige aja wanamehe ümber keerles, taskust raha wälja ja kadus.

Inspektor pööras Murawjewi poole palwega teda aidata. Lastuwaras otfitti üles ja wiidi salapolitseisse tinni. Inspektorile näis küll kahtlane olewat, et warast mitte türmi

Saksa Mõhklid omakeskil.

"Pagana lugu! Raha on otsas, midagi pole teha."

"Ka ilma rahata mõid palju teha."

"Mis asja? Õpeta."

"Wõlgasi."

ei saadetud, aga sinna ta muudugi midagi parata ei saanud; ta palus ainult warga läbi otsida ja leiduwa raha temale, kui kannatada-saanule, tagasi anda. Waras otfitti läbi ja peaaegu terve summa, peale kolmesaja rubla, mida ta juba ära raijata oli jõudnud, saadi temalt kätte; Murawjew aga ei annud seda raha inspektorile kätte tagasi, waid pani selle kirjaümbriku sisse pitjari alla ja jättis enefe kätte.

Inspektor sõitis rahuliku südamega koju tagasi.

Wiimats aga tüdines ta asjata ootamisest ära, sõitis uueste Moskwasse ja ilmus salapolitseisse raha järele. Misugune oli aga tema imestus kui salapolitseis talle teatati, et waras laua, millesse Murawjew inspektori raha oli pannud, lahti oli muutunud ja selle peale ära põgenenud. Kõik tagaotsimine oli asjataks jäänud, nii õfawalt oli waras oma jäljed ära kaodata osanud.

See kelmistiik tuli Moskwa kaswatusmaja kasahoidja protfessi läbi awalikuks, kes nelisada rubla ära oli raišanud, ja mees saadeti keiser Aleksander 3.-da kõige kõrgemal käsul ühes teiste salapolitsei tegelastega ilma kohtuta Siberisse afumisele.

Wagunis.

"Siin ei ole luba suitsetada — kas teie seda keelutuu-lustuft seal ei näe!"

"Ah nii! Ma uurisin juba küll, kuid see oli nii suitse-m, et seda lugeda mõimata oli."

XX aastajada.

Uute prahtiwagonite külgedel seisab nüüd:

40 inimest, eht

8 hobust, eht

2 naisterahwa kübarat.

m.

Raamatukaupluses.

Da a m : "Olge head, lubage mulle Schilleri ja Goethe loguwäljaanded ja midagi lugemise jaoks!" m.

Rui huugas hirmus pum ja pum
ja langes Lirgi Erserum
ning wõitjad saati jagasid
siis tiirgid putku plagasid,
et ruttu kaugele sealt saaks,
mis on juba saanud Wenemaaks.
Neil ainult eesl abiks veel
seal oftakisel eluteel
ja kes neid teeb veel eeslimaks
on ilmawõitja Willu-saks.

Pinkertonlane.

Em a: „Nüüd tahaks ma teada, kas leitnant find täna juubles.“

Tütar: „Minult jeda palun ma, ema, ära aga politseioeri abiks wõtta.“ m.

Edu.

„Isa, täna ei istunud ma mitte wiimasel pingil!“
„Wirt pois! Tähendab koolidpetaja on sinuga rahul?“
„Ei, mitte sellepärast, waid — jeda pinki wärwiti.“ m.

Sõbrad omakeskil.

„Kas su naine waitida oskab?“
„Ja muidugi, kuid ainult sel torral, kui ma küsin, kus ta õhtu mööda saatis?“ m.

Ilmus trükkist laua oodatud

Rodu = arsti ja kodu = aptegi

2. täiendatud trükk Dr. J. Masingi toimetusel.

Muu seas on nüüd selles raamatus terve rida juhatusi kopsu, peaaegade, südame, maksa, neerude, põie, suguosade j. n. e. haiguste kohta, mis esimeses trükkis puudusid. Asjatundlikud nõuanded nii laiali lagunenud tripperi ja tiisuse kohta.

Arstirohu sedelid, millega igalüks oma haiguse jaoks aptegist rohtu wõib saada. Hind 1 rub. 50 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Pealadu „Teadus“ Tallinnas.

Arusaamata.

Naine, albumi lehitsehes: „Ma ei jõua itkagi oljusele, misjuguise mehe nägu minu poeg on.“

Tihti täuataks jeda, jeda sõimama peaks.

Paljudel peaks pea koguni teist nime tanma.

Kes õigel ajal waitida oskab, jeda hinnatakse tihtigi oratoriks.

On inimesi olemas, kes kogu oma tarkuse selleks tarwitawad, et lollusi teha.

Paljud naisterahwad pügawad oma jumalabajaid, et oma rätsepat reklameerida. m.

Laste mäng.

„Lapsed, mis mängu teie mängite?“

„Kauplust. Meie kõil oleme õstjad.“

„Aga Wõlli? Mits temal niisugune hapu nägu on?“

„Tema on isa ja peab kõigi eest matsma.“ m.

Restoranis.

Kellner: „Serra, teie murdsite kahwli katti, palun wälja maksta!“

Külaline: „See! Ku d esmalt palun minu tulu- uut hammast wälja maksta, mille ma teie winstet praadi süües murdsin!“

Kirjanduslised uudised.

Lihawõtte pühiks olla kirjandusepõllul suurt elatwust oodata.

Gull uust toodeid!

Bernhard Lind pidanud esmalt oma sõjakannatuste lood trükkis awaldama, aga jätnud selle nõu katti, sest et Wene armustus neid kirjaniikka, kes ise sõjas olnud ei ole, kuid sõjajutte kirjutawad, nagu Sologub, Gorodetsky ja teised näitufes, hoolimatutes jüüdistab. Nüüd ilmuda tema sullest teaduslik, uurimiste põhjal kirjutatud teos: „Kahe muna süsteem kanade juures.“

A. S. Tamjare ilmutada jälle seekord pikema nowelli armsaks saanud pealkirja all: „Poiss ja liblik.“

Mine olla Wiru ja teiste lendamiste uulitafelt ammutatud.

Teiste sullest tulla järgmist töid:

Fr. Euglas: „Puuhobusega läbi finise sawi.“

Roman.

Kari Rumor: „Sääst, kes jäepurikat mööda ülespoole ronib.“ Poem.

Henri Wisnapuu: „Atimikopikute rean.“ Luuletuste kogu.

Joh. Wik: „Ümberloomine de la Cești keel.“ Uue keele loomise katse.

Siis ilmuda veel kellegi noore kirjaniiku sullest tundenowell „Suwine õõ kartuliwao wahel,“ milles kangeste Euglast järel aimatawat ja kirjatõõde kogu: „Marineeritud moment.“

Bo hemi vagabundus.

Minewa numri mõistatuse seletus: „Asjaajaja.“

Meie Matši järgmine (87.) sõjanummer ilmub 16. aprillil.

N. B. Üstfikute numrite õstjaid palume lahkest tähele panna, et neile õstmisel mõnda teist „Meie Matši“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Дов. воен. цензурою. Wastutaw toimetaja Jakob Jaason. Wäljaandja J. Mimi. W. Sjiffert'i trükk, Tallinnas

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOOGU
AR